

Hoe wordt een natuurgeneeskundige professioneel opgeleid?

Drs AGM (Tedje) van Asseldonk, IEZ en NVF

NWP jubileum (1948-2008) 01.11.2008

Intro

Beste ex-collega's, jubilerende vereniging. Allereerst natuurlijk hartelijk gefeliciteerd met het bereiken van deze mooie leeftijd. Vervolgens wil ik jullie bedanken voor de uitnodiging om met jullie allen van gedachten te wisselen over het onderwijs in het mooie vak van natuurgeneeskundige.

Hoe wordt een natuurgeneeskundige professioneel opgeleid?

Dat is een zwaar thema en ik heb me dus een tijd lang afgevraagd hoe ik die soep een beetje smakelijk krijg opgediend. Ik heb besloten om vier invalshoeken te kiezen, min of meer vanuit het Aristoteliaans concept, die ik hierbij gebruik:

1. Historisch: hoe vroeger, hoe nu?
2. Geografisch: hoe in Nederland, hoe elders?
3. Idealiter: hoe wordt het doel van de opleiding, een professioneel goed toegeruste natuurgeneeskundige, het best bereikt?
4. Structureel: welk niveau en organisatorische inbedding zijn nodig/wenselijk?

Gezien de enorme breedte die ik nu inmiddels voor dit onderwerp heb geschapen zal ik bij elk subthema een kort voorbeeld behandelen. Tot slot hoop ik dan enkele suggesties te doen aan de jarige vereniging en daar kunnen we in een discussie natuurlijk over doorpraten.

1. Historisch

Als we in grote lijnen naar de geschiedenis kijken dan zien we het volgende:

In de middeleeuwen werd gezondheidszorg verleend door een aantal beroepsgroepen, zoals barbiers, chirurgijns, doctores, apothekers en de kloosterlingen. Eerstgenoemde hebben zich in gilden verenigd, en daarnaast waren er zogenaamde beunhazen die bij een ander gilde behoorden of tot geen enkel gilde. In de tijd daarna hebben enkele beroepen zich stevig weten te vestigen met een universitaire opleiding en in 1865 kwam er de Wet op de Uitoefening der Geneeskunde (WUG) die bepaalde dat deze activiteiten werden voorbehouden aan personen met een universitaire opleiding in geneeskunde, chirurgie of farmacie terwijl anderen alleen nog onder hun toezicht werkzaam mochten zijn. Deze wet werd veel en vaak overtreden, met name door magnetiseurs, die in een belangrijke maatschappelijke behoefte voorzagen maar inmiddels illegaal bezig waren. Zij hebben in 1948 de NWP opgericht en organiseerden cursussen. De NWP heeft in 1977 de stap gezet naar een adequate opleiding voor deze beroepsgroep. Dat dit een goede stap was is in de loop der jaren steeds weer gebleken. Ook uit diverse overheidsrapporten. Zo verscheen het rapport van de CAG-NRV (Commissie Alternatieve Geneeswijzen van de Nationale Raad voor de Volksgezondheid) in 1990, dat stelt dat de complementaire beroepsbeoefenaar functioneert op universitair niveau en daarom minimaal HBO opgeleid moet zijn. De NWP heeft dit heel serieus genomen en verplichte bijscholing op universitair niveau verzorgd voor de leden in onder andere onderzoeksmethoden, laboratoriumtechnieken, culturele antropologie en farmacologie. Andere beroepsverenigingen verzuimden dit, en dat is ook de aanleiding geweest voor de NVF om de NWP leden als gewoon lid aan te nemen, los van of er een reguliere universitaire of HBO opleiding genoten is. (Ter toelichting: de NVF is geen

beroepsvereniging maar een wetenschappelijke vereniging die voor de fytotherapie kwaliteitsverbetering door de inzet van wetenschap nastreeft samen met alle betrokken beroepsgroepen.). In 1993 kwam de wet BIG (wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg). Die maakte een eind aan de illegaliteit van de beroepsuitoefening, maar de natuurgeneeskundige beroepen werden nog niet geregeld bij een van de 2 mogelijke artikelen (art 3 of art 34 beroepen). Toen echter ZON in 2002 deze wet evalueerde kwam daar toch weer het advies uit om op zijn minst enkele beroepen in het complementaire veld onder een artikel 34 status te regelen in verband met de veiligheid van de patiënten. In Engeland is zo'n regeling voor acupunctuur, TCG (Traditionele Chinese Geneeskunde) en fytotherapie heel dichtbij.

Niet uitgesloten is dat, zoals het met zoveel dingen gaat, de Nederlandse regering, die hierin een nogal afwijkende politieke koers vaart binnen de EU, straks in EU verband tot een regeling van enkele beroepen gedwongen wordt.

Dit verhaal zullen jullie allemaal kennen, maar laten we eens wat meer precies kijken hoe de emancipatie van zo'n beroep er uit ziet, met als voorbeeld de chirurgijn.

Van chirurgijn tot chirurg

In de middeleeuwen was er in elke iets grotere plaats in Nederland een barbier-chirurgijn nodig. Niet alleen om de rijke mensen te scheren maar ook had het gemeentebestuur voor zo iemand vaste opdrachten. Bijvoorbeeld om de gevangenen kaal te scheren voordat ze ondervraagd werden, en na de ondervraging moesten de wonden weer netjes verpleegd worden (ik zeg: ondervraging maar...) . Het ligt voor de hand dat de barbier, die immers specialist was in de omgang met scherpe messen, ook wel beschikte over wat kruiden en middelen om snijwonden te behandelen.

Bovendien zorgen de barbiers voor het preventief aderlaten dat een belangrijke persoonlijke verzorging voor veel middeleeuwen was. Tot eind 15^e eeuw was ook de chirurgie een vrij bedrijf. Toen ontstonden de gilden die opleidingen organiseerden en tevens de beroepsuitoefening monopoliseerden. Het barbier-chirurgijngilde ontstond, althans in Utrecht, vanuit het lakenkopersgilde. Belangrijke taken waren naast de al genoemde: ter assistentie van het gerecht het opmeten van wonden (ivm schadevergoeding na vechtpartijen) en het pathologisch anatomisch onderzoek. Verder werkten ze bij zieken (bv aderlaten) in de tweede lijn, op gezag van de doctoren.

Een leerling kreeg een opleiding, dat wil zeggen: hij ging drie jaar in de leer bij een meester (een afgestudeerd gilde-lid) en mocht dan, als hij slaagde voor het examen, zelf aan het

werk. De kinderen die je op de plaat ziet rondlopen zijn waarschijnlijk de leerlingen, vaak begonnen ze al op de leeftijd van 10 of 11 jaar met deze praktijkleerperiode. Het werk van chirurgijn was soms eenzaam en zwaar zoals aan boord van een VOC schip waar meestal geen artsen meegingen en een chirurgijn (soms nog heel jong!) alle medische problemen moesten oplossen.

De examens voor barbier bestonden uit het tonen van bepaalde competenties (heel modern dus!) zoals het scherpen van botte messen. Als barbier kon je verder gaan voor chirurgijn, dat was nog eens 3 jaar waarna een zwaar examen volgde. Dat was tevens heel duur omdat er ook een groot feest aan was verbonden voor alle gildeleden; dat moest worden betaald door de examenkandidaat. Dit examen hield veel theorie in, naast anatomie onder meer astrologie, in verband met de juiste sterrenstand bij de aderlating, hetgeen heel ingewikkelde berekeningen vergde; en kruidenkennis die vooral op wondgenezing en algemeen herstel gericht was. Men moest als meesterproef onder andere een trepanatie (opening maken in de schedel) verrichten op een doodshoofd.

De gilden werden in de loop der tijd rijker, kochten gezamenlijke instrumenten en organiseerden steeds meer wetenschappelijke bijeenkomsten en openbare lessen met gebruik van de lijken van veroordeelden, waar ook doctores naar toe kwamen. Zo verzekerden ze zich steeds beter van status en inkomen. Steeds moesten ze echter het beroep blijven verdedigen tegen anderen, zoals de beul, die vaak beunhaasde in het zetten van benen (hij wist hoe hij ze moest breken dus ook...) en rondreizende staarstekers, keisnijders, tandentrekkers enz.

Heel belangrijk voor de chirurgijns zijn twee zaken geweest:

1. dat enkele chirurgijns zich tevens tot medisch doctor aan de universiteit schoolden en daar les gingen geven aan artsen. Dat was heel belangrijk omdat artsen als enige het recht hadden op het voorschrijven van de chirurgische behandelingen van zieken (dus als opdrachtgever van de chirurgijn) terwijl ze totaal geen kennis van de chirurgische praktijk hadden.
2. dat de chirurgijns in 1790 het wetenschappelijk genootschap voor de heekunde oprichtten.

Je ziet in verschillende gedichten (bv van Jacob Cats) en toneelstukken (bv van Coster over Jan Rap) uit deze tijd dat de gewone mensen met hun gezond verstand aanvoelden dat de meesterchirurgijn in veel opzichten bekwamer en wijzer was dan de dokter met een hoofd vol Latijnse formules en wazige theorieën. Dat geldt ook voor de spreekwoordelijke meester Kachedoris. In 1797 werd er een leerstoel in de heekunde gevestigd aan de universiteit van Franeker. Ook op andere universiteiten werden lessen verzorgd en zo was de chirurgie aan boord bij het opstellen van de WUG in 1865 en werd de dr. in chirurgie oftewel heekunde gelijk aan de dr. in de geneeskunde.

Wat leren we hier nu uit:

- Op de 1^e plaats, en dat geldt niet alleen voor de chirurg, maar voor alle paramedische beroepen, is er een maatschappelijke vraag naar een bepaalde activiteit; dan is er altijd een beroepsgroep die het op zich neemt aan deze behoefte te voldoen. Doet ze dat goed dan ontstaat eventueel een nieuw, gewaardeerd beroep.
- De beoefenaars zullen zich organiseren en gezamenlijk investeren in dit beroep door de aankoop van spullen, het starten van opleidingen, het delen van kennis en ervaringen (dat laatste is het betrekken van de wetenschap natuurlijk, wetenschap is in wezen niets anders dan een manier om kennis en ervaring met elkaar te delen) .
- Een krachtige beroepsvereniging blijft de concurrentie voor door voortdurende kwaliteitsverbetering. Daarvoor is nodig dat de leden steeds beter opgeleid worden, een mogelijkheid krijgen door te groeien naar hogere niveaus in de beroepsbeoefening, en ook dat er samenwerking komt met universiteiten die immers de taak op zich hebben genomen te voorzien in de behoefte aan kennis die de samenleving heeft.

- Pas als laatste zie je dat de overheid de reeds bestaande situatie fiatteert door bepaalde minimumeisen te stellen aan de opleidingen (eisen die de krachtige beroepsvereniging haar natuurlijk influistert) en komen er wettelijke regelingen voor de examens. Eerder niet! Het heeft in onze samenleving geen zin om te zeggen: “we slaan die andere stappen over, beste overheid neem jij het initiatief en geef ons erkende examens” want zo zit het systeem niet in elkaar. Wat wel kan gebeuren is dat vanuit de EU straks een keer regelgeving komt over beroepen die dan inmiddels in andere landen gevestigd zijn.

2. Geografisch

De NWP is in Nederland de oudste beroepsvereniging en zij stelt als voorwaarde voor het lidmaatschap dat je een HBO opgeleide therapeut bent. In Nederland zijn er 5 academies die door de NWP erkend zijn, in Hilversum/Utrecht, Bloemendaal, Arnhem, Meppel en Baarn (Shiatsu). Die kennen jullie allemaal want je hebt er allemaal minstens één van bezocht. Jullie weten ook allemaal dat er daarnaast heel veel kortdurende opleidingen en cursussen zijn, die al dan niet aangevuld met een aantal uren medische scholing, aanleiding kunnen zijn tot het lidmaatschap van één van de tientallen later ontstane beroepsverenigingen. En het trieste feit dat het overheid, consumentenbond en verzekeraars maar niet lukt om een onderscheid in deze brei aan te brengen. Maar vandaag is het feest dus we staan niet te lang bij deze ellende stil en bekijken een paar positieve ontwikkelingen in het buitenland.

Duitsland

In Duitsland hebben veel van ons lang een ideaal voorbeeld gezien voor wat betreft de status die de Heilpraktiker heeft. Ook Duitsland heeft een exclusief recht op de geneeskunde ingesteld voor artsen, maar daarop is de Heilpraktiker vanaf het begin een uitzondering geweest, mits hij een examen daarvoor deed. Dit examen is een soort EHBO (qua niveau vrij laag) waarbij met name kenmerken van infectieziekten worden geleerd. Het is dus niet te vergelijken met de standaard die de NWP inmiddels in Nederland hanteert. Er is geen onafhankelijke controle op de inhoudelijke kant van het beroep en daarom is er veel kwaliteitsverschil tussen de diverse opleidingen en beroepsverenigingen. Er zijn heel serieuze bij maar ook “luie”, net als in Nederland. Daarnaast heb je gespecialiseerde natuurartsen. Zelfs is natuurgeneeskunde sinds 2003 verplicht vak voor alle artsen in hun opleiding. Dit vak staat in het kader van chronische ziekten, fysiotherapie en kuuroordgeneeskunde. Ook is er in Duitsland van oudsher veel sympathie onder het publiek en de medische stand voor natuurgeneeswijzen.

Onlangs bezocht ik voor een interview het streekziekenhuis in Blankenstein waar ik voor Nederland opmerkelijke bordjes fotografeerde. Natuurgeneeskunde en fysiotherapie is daar een gecombineerde afdeling waar veel chronische patiënten worden geholpen, zowel bedlegerig als ambulante en ook poliklinisch.

Wat deze behandelaars kenmerkt is de inzet van natuurgeneeskundige therapievormen op basis van alleen de reguliere diagnose. Het is niet precies dezelfde natuurgeneeskunde als die in Nederland wordt onderwezen, waar wel (aanvullend) wordt gediagnosticeerd, maar er zijn veel raakvlakken.

Angelsaxische landen

In Engeland zijn er verschillende universiteiten die Bachelor en zelfs af en toe ook Master opleidingen en promotieplaatsen aanbieden op het gebied van de complementaire geneeswijzen. Een leuk detail hierbij is dat de School of Phytotherapy de eerste was die onder de vleugels van de University of Wales erkenning kreeg voor de Bachelor in Herbalism opleiding. Deze school is namelijk opgezet door Hein Zijlstra, een NWP-therapeut die naar Engeland is verhuisd en helaas enkele jaren geleden overleden is.

Als voorbeeld wil ik kort bespreken hoe één van de vele BSc opleidingen in herbalism (fytotherapie) aan een Engelse Universiteit eruit ziet. Het betreft de Universiteit van Westminster in Londen, waar diverse opleidingen in de complementaire geneeskunde gevolgd kunnen worden. Een medical herbalist studeert af als BSc honours (hbo-plus), dit is een best zware opleiding waarbij de zomervakanties aan stages worden besteed. Zij hebben daarvoor een eigen multidisciplinaire stagekliniek.

De 4 pijlers van het onderwijs zijn: Herbal medicine (13) , Medische basisvakken (5), Reflective practice (3) (dat is min of meer wat wij vorming tot therapeut noemen) en Onderzoek (2). Het aantal modules in totaal is 23. Dit zijn geen modules van 40 uur of ECTS (28 uur) zijn maar veel zwaarder, ongeveer 200 uur studiebelasting elk. Daarnaast wordt dan 500 uur stage gelopen.

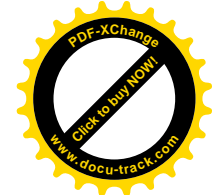
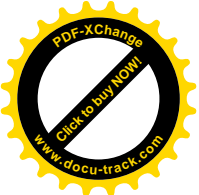
Een verschil met Nederland is ook hier weer dat fytotherapie wordt ingezet alleen op basis van de reguliere diagnose, wel is er veel aandacht voor de historische verworvenheden, zoals het rekening houden met koude en warme basisconstituties bij de kruidenkeuze. Tot slot een enkel woord over de VS en Canada, waar ook steeds meer universiteiten en hun ziekenhuizen de complementaire behandelwijzen serieus nemen. Een belangrijke organisatie is hier de CNME: (Council on Naturopathic Medical Education) die een viertal opleidingen heeft gecertificeerd zoals Bastyr university en het Canadian College of Naturopathic Medicine; daarnaast zijn enkele opleidingen als kandidaat geregistreerd. Er staan indrukwekkende stapels papier op hun website en het niveau lijkt niet onder te doen voor het reguliere paramedische of zelfs artsenniveau. Afgestudeerden hebben bevoegdheid tot injecteren en voorschrijven van UR geneesmiddelen en zijn zeker van een goed inkomen.

Wereld

Tot slot wil ik er kort op wijzen dat de WHO wereldwijd aanbevelingen doet voor de emancipatie van traditionele en lokale geneeswijzen, inclusief onderwijs hierin en organisatie hiervan. Er zijn heel wat medisch antropologen, etnobiologen, etnofarmacologen enz die vaak met subsidies basisgroepen in de derde wereld helpen. Hierbij bleef de Nederlandse beroepsgroep helaas nog buiten boord. Maar contacten met dit soort groepen leggen en komen tot positieve samenwerkingsverbanden is belangrijk, ook voor de NWP. In Nederland is de organisatie ETC in Leusden hier heel actief in.

Wat leren we hieruit?

- In het verleden leek de Duitse situatie ideaal (met de daar werkende Heilpraktiker). Ook hebben we daar de universitaire natgenk die in de sfeer van verpleging en verzorging in kuuroorden, maar toenemend ook in ziekenhuizen zit. De Heilpraktiker zien we zelden in ziekenhuizen omdat dit beroep is niet voorzien van inhoudelijke

standaarden waardoor de kwaliteit van opleidingen en beroepsverenigingen nogal sterk varieert. De Heilpraktiker gedijt nu nog steeds in Duitsland door een klimaat van hoge maatschappelijke acceptatie. Maar het is eigenlijk een beetje struisvogelpolitiek om alleen naar het Duitse voorbeeld te blijven kijken.

- Inmiddels zijn er in de US en UK natuurgeneeskundige opleidingen die specifiek (para)medisch complementaire therapeuten dan wel natural doctors opleiden en doorgaans verbonden zijn aan de reguliere professional universities waar ook de andere paramedici zoals dietisten en fysiotherapeuten opgeleid worden. Paramedische bachelors zoals in herbalism, acupuncture of een nurse met specialisatie aromatherapy zijn daar steeds gewoner.
- Er is ook veel papierwerk verricht in de UK/US zoals in verband met curricula, boekenlijsten, accreditatiehandboeken, enz. Veel van deze zaken zijn eenvoudig op internet te vinden en te bekijken. Er is dus geen enkele reden om dit soort standaarden niet over te nemen in Nederland.

Een voorbeeld van hoe dat kan gaan is het EHPTA (European Herbal and Traditional Practitioners Association, www.ehpa.eu) curriculum. Toen de NVA haar standaarden ging stellen voor de groeiende groep acupuncturisten die met Chinese kruiden wilde werken nam ze dit curriculum als minimum over en kwam erachter dat er met name op het punt van farmacologie en farmacognosie een grote lacune zat. Op de opleidingen was ook niemand in staat deze belangrijke basis voor de fytotherapie op voldoende hoog niveau te geven. Zij hebben toen gevraagd of de NVF dat wilde verzorgen en de NVF onderwijscommissie heeft toen met behulp van enkele universitaire docenten een specifieke cursus verzorgd, waarbij de NVA artsen vrijstelling kregen voor farmacologie en de NVA fysiotherapeuten beide onderdelen moesten doen.

3. Hoe ziet een adequate opleiding er uit?

Inhoud

Als voorbeeld neem ik weer het vak waar ik zelf het meest in thuisben: fytotherapie. Ik wil kort aangeven wat de NVF-onderwijscommissie in het project kwaliteitsverbetering fyto-opleidingen aan het doen is. Dat project is 10 jaar geleden begonnen met de publicatie van de opleidingengids, die inmiddels al een paar keer herdrukt is. Alle cursussen en opleidingen staan hier gratis in vermeld. Vervolgens zijn we benaderd door de NVA voor de herbalisten nascholing in farmaceutische basisvakken zoals zojuist verteld. Wij hebben dit programma verzorgd en ook aan de NWP en enkele anderen voorgelegd met de vraag of dat niet ook voor hun leden een belangrijke aanvulling zou zijn. Daar is geen antwoord op gekomen. Daarom hebben we dit voorjaar zelf besprekingen gevoerd met de vier door de NWP geaccrediteerde academies die tot fytotherapeut opleiden. We hebben verteld hoe volgens ons een goede opleiding er globaal inhoudelijk uit ziet en onze hulp aangeboden bij het verbeteren van de kwaliteit van deze opleidingen. Doordat er nu zoveel buitenlandse voorbeelden en richtlijnen zijn is dat eigenlijk vrij eenvoudig geworden.

Het gaat in wezen om een aantal therapeutische vaardigheden die elke (zelfstandig werkende) therapeut heeft, zoals ook een psychotherapeut, fysiotherapeut of physician assistant, denk aan inzicht in de structuur van de gezondheidszorg, praktijkvoering, registratietechnieken enz. Vervolgens heb je medische basiskennis op HBO niveau nodig in de lijn van diëtist, fysiotherapeut, verpleegkundige enz., vervolgens specifiek voor de fyto belangrijke reguliere kennis, zoals botanie, farmacologie, toxicologie en farmacognosie, en tot slot leer je dan de specifieke kruidenkennis zelf, waarbij zowel de traditie vanuit de beroepsgroep als de resultaten van modern wetenschappelijk onderzoek aan bod komen, en natuurlijk voldoende stage-uren. Dit alles kan geleverd worden in een normale HBO instelling, dan zal het dus ingebed zijn in de reguliere diagnose en filosofie, echter je kunt dit

natuurlijk ook inbedden in de traditionele Chinese geneeskundige filosofie, de Ayurveda of de westerse natuurgeneeskunde.

Vervolgens hebben we de scholen gevraagd wie van de opleidingen het EHPTA curriculum, dat veel minder uren vraagt dan een bachelorprogramma, als minimum zou willen implementeren en wie er streeft naar accreditatie van hun opleiding door de NVAO (Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie, dit orgaan controleert ook het niveau van de gesubsidieerde hbo/wo opleidingen, zie www.nvao.net). Van de vier scholen gaven er twee aan (Hilversum en Bloemendaal) dat ze naar NVAO accreditatie streven en ook belangstelling hebben voor het implementeren van de EHPTA minimumeisen, alhoewel Bloemendaal twijfelde over de haalbaarheid van dat laatste voor hen. De andere twee scholen waren nog aarzelend tot negatief over dergelijke ontwikkelingen.

Vorm

Naast de inhoud van het onderwijs wil ik kort aandacht geven aan de didactiek waarbinnen e.e.a. vorm krijgt. Aanvankelijk was ieder onderwijs zwaar gericht op *kennis* overdracht, maar daarvan werd op gegeven moment gezegd dat kennis te snel verouderd en dat daarom de *vaardigheden* het belangrijkste waren. Vervolgens concludeerden de onderwijsgoeroes dat ook vaardigheden snel verouderen en meestal op de arbeidsplek worden aangeleerd en toen kregen we de tijd dat de *attitude* het belangrijkste was. Dat is dan meestal een kritische, leergierige en competitieve houding of zo, maar je moet de studenten natuurlijk wel met iets bezighouden en daarvoor kregen we het PGO (probleemgestuurd onderwijs) en vervolgens moest alles worden geïntegreerd in het competentiegericht onderwijs waar de student proeven van bekwaamheid moet tonen. Daarmee zijn we nu eigenlijk weer terug bij het gildenonderwijs van daarstraks: studenten weten niets maar gaan toch aan het werk.

Ik plaats nu even een persoonlijke kanttekening. Ik heb wel eens de indruk dat in het onderwijs de inhoud niet meer zichtbaar is door de vele vormen. En ik denk dat ik niet de enige docent ben die bepaalde zaken, zoals bijvoorbeeld planten determineren als basis voor de fyto, door ervaring wijs geworden, gewoon op een bepaalde manier overbrengt; en daar in de loop der jaren andere leerdoelen in didactisch jargon bij heeft verzonnen. Vroeger gaf je botanische basiskennis en om dat te verlevendigen ging je het veld in om te determineren met de studenten. Zie bijgaand studenten van de opleiding diernatuurgeneeskunde Meppel. Vervolgens kwam de vaardigheid determineren voorop te staan waarbij je eventueel wat kennis kwijt kon. De attitude is er natuurlijk ook snel bij: respect voor het leven en de biodiversiteit. Dan is er de probleemgestuurde variant: in deze wei stierf een paard, door welke plant zou dat gebeurd kunnen zijn; en tegenwoordig gaan we voor de competentie: de student kan adviseren over het al dan niet aanwezig zijn van toxische planten voor de te weiden diersoort. Maar het plaatje blijft hetzelfde.

Wat betreft de vorm is het natuurgeneeskunde onderwijs doorgaans van alle tijden omdat er van oudsher erg veel aandacht geschonken wordt aan casuïstiek (oefenen in het vak) en aan de therapeutische houding (attitude). Wat betreft de inhoud kan het hier en daar wel wat moderner.

4. Structurele inbedding.

Moeten natuurgeneeskundigen op MBO, HBO of Universitair niveau worden opgeleid? Het antwoord is eigenlijk al gevallen, HBO-plus. Het hoeft niet of-of te zijn; maar als NWP zou ik me toch blijven verzetten tegen zelfstandige medische praktijkvoering door lager dan HBO-geschoolden.

Er is natuurlijk niets op tegen om samen te werken met een schoonheidsspecialiste (of kapper!) die de cliënt verwend met aroma's, met een drogist/herborist of met een pedicure die graag ontspannende voetmassages geeft. Probleem is wel vaak dat deze MBO beroepsbeoefenaars, niet gehinderd door enige regelgeving, meer pretenderen in huis te hebben, namelijk evenveel als de wel HBO-opgeleide therapeut. Die zeven verschillen moeten gezocht en benoemd worden en ze moeten niet omwille van de goede vrede verdoezeld worden. Hetzelfde geldt natuurlijk voor artsen die zonder (goede) opleiding bijbeunen op alternatief gebied.

Wat de universiteiten betreft: ja, die samenwerking moet volgens mij veel meer worden gezocht. Alle paramedische beroepen emanciperen zich en verbeteren hun kwaliteit door samenwerking met universiteiten, dus waarom niet ook de natuurgeneeskundige? Soms gaan natuurgeneeskundigen aanvullend epidemiologie, voedingswetenschappen, verpleegwetenschappen enz. studeren en daar wordt mijns inziens veel te weinig mee gedaan in de NWP. Deze mensen verdwijnen vaak naar het buitenland of naar een ander beroep.

Moet er een natuurgeneeskundige opleiding komen die officieel geaccrediteerd is, dat wil zeggen door de NVAO geaccrediteerd?

Mijn advies zou zijn ja, zoek ook hier die vernieuwing en maak die kwaliteitsslag, anders word je straks links en rechts ingehaald door universiteiten en hogescholen in binnen- en buitenland die het terrein overnemen, en dat zal een zwaardere dobber voor de NWP zijn dan nu die voetmassage-mensen.

Ook hier geldt echter weer: een krachtige beroepsvereniging is van het allergrootste belang!

5. Besluit

Om samen te vatten wat volgens mij nodig is::

1. Externe controle op het niveau van de opleidingen (NVAO of gelijkwaardig);
2. Assessments wat betreft de vakspecifieke inhoud van het onderwijs; de NWP moet er goed op toezien dat er geen in de vorm goede opleidingen bestaat die los zijn als het op praktisch werken aankomt;
3. Een sterke beroepsvereniging, die werkt aan een permanente kwaliteitsverhoging van de opleidingen.

Aanbevelingen

Ik heb tussendoor eigenlijk al laten doorschemeren wat mijn mening is over de toekomst van de NWP en het onderwijs aan natuurgeneeskundigen. Maar om het nog even scherp te stellen:

- De NWP en de opleidingen moeten de blik veel meer naar buiten richten;
- Meer allianties aangaan met instituten en opleidingen in de reguliere wereld. We zagen natuurlijk vandaag een mooi voorbeeld vanuit het Slotervaart Ziekenhuis maar

er is meer mogelijk, met name bij universiteiten en hogescholen. Je hoeft dan niet aan de faculteiten geneeskunde te denken waar de vereniging met de lange achternaam veel invloed heeft, maar tegenwoordig wordt er op de UvA in de alchemie gepromoveerd, op de WUR zitten etnobotanici, op de agrarische hogescholen komt voeding en gezondheid overal omhoogschieten, en waarom zou je bijvoorbeeld niet studenten economie motiveren om in een stage eens een goede vergelijking te maken op economisch gebied van diverse aspecten van je beroep? Iedere kandidaatsnominatie van een reguliere instelling moet je zien als een kans voor de NWP om daar geïnteresseerden te vinden die je kunnen helpen kwalitatief te groeien.

- Ik raad de NWP aan meer aansluiting zoeken bij buitenlandse beroepsverenigingen van HBO en Universitair niveau en goed te kijken naar hun opleidingseisen. Daarbij zou ik Duitsland een beetje loslaten, volgens mij heeft daar nu juist de wet van de remmende voorsprong toegeslagen, maar ik zou veel meer naar de angelsaxische landen kijken.
- Voor de Nederlandse opleidingen zou ik een HBO paramedisch niveau als minimum handhaven en beter zichtbaar maken door externe toetsing. De NWP kan om de inhoud van opleidingen te toetsen en te verbeteren gebruik maken van mensen die voor of na hun natuurgeneeskunde opleiding verder gestudeerd hebben. Diverse van die mensen zitten trouwens bij de NVF. Voor het niveau zou ik zeggen, laat het controleren door een reguliere hogeschool of door de NVAO.
- Tot slot zou het wat mij betreft een idee zijn om de betekenis van de afkorting NWP te veranderen. Ik denk dat het woord praktizijn in deze tijd niet meer zo helder overkomt naar buiten. Het programma Word heeft zelfs geen spellingssuggesties meer voor dit woord. Mijn voorstel zou zijn: Natuurgeneeskundig Werkende Paramedici.

Hierbij wil ik het laten, ik wens de jarige NWP een sterke toekomst toe en dank voor jullie geduldig oor.